



## ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

\*\*\*\*\*

## ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ໂຄງການສ້າງທຶນທານ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນ (P178545)

## ກອບນະໂຍບາຍການຈັດສັນຍົກຍ້າຍ ແລະ ຊົດເຊີຍ

ສະບັບສໍາລັບປຶກສາຫາລື

14 ມີນາ 2023

ກະກຽມໂດຍ

ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ

## ຄວາມໝາຍຂອງຄຳຫຍໍ້

ARP	Abbreviated Resettlement Plan / ແຜນຈັດສັນຍົກຍ້າຍແບບຫຍໍ້
CIG	Common Interest Groups / ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສົນໃຈທົ່ວໄປ
COD	Cut-off-date / ມື້ສິ້ນສຸດການເກັບກຳຂໍ້ມູນເພື່ອຊົດເຊີຍ
DAFO	District Agriculture and Forestry Office / ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
DIU	District Implementation Unit / ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນເມືອງ
DOJ	District Office of Justice / ຫ້ອງການຍຸດຕິທຳເມືອງ
DONRE	Department of Natural Resources and Environment / ພະແນກຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ພະແນກ ຊສ)
DRC	District Resettlement Committee / ຄະນະການຈັດສັນຍົກຍ້າຍເມືອງ
DMS	Detailed Measurement Survey / ການວັດແທກເກັບກຳຂໍ້ມູນລະອຽດ
ECOP	Environmental Code of Practice // ມາດຖານການດຳເນີນງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESF	Environmental and Social Frameworks / ກອບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESMF	Environmental and Social Management Frameworks / ກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESMP	Environmental and Social Management Plan / ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESS	Environmental and Social Standards // ມາດຕະຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
GoL	Government of Lao PDR / ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປລາວ
GRM	Grievance Redress Mechanism / ກົນໄກແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ
IOL	Inventory of Loss / ບັນທຶກຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ
MAF	Ministry of Agriculture and Forestry / ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
M&E	Monitoring and Evaluation / ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ
MONRE	Ministry of Natural Resources and Environment / ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ກຊສ)
PAFO	Provincial Agriculture and Forestry Office / ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ
PAH	Project Affected Households / ຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ

PAP	Project Affected People / ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ
PDR	People's Democratic Public / ປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນ
PG	Producers Group / ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ
PMU	Proxy Means Test
PMU	Project Implementation Unit / ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງໂຄງການ
PONRE	Provincial Office of Natural Resources and Environment / ຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແຂວງ
PRF	Poverty Reduction Fund / ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ
RCS	Replacement Cost Survey / ການສຳຫຼວດມູນຄ່າຊົດເຊີຍ
RPF	Resettlement Policy Framework / ກອບນະໂຍບາຍການຈັດສັນຍົກຍ້າຍ
ROI	Region of Influence / ພາກພື້ນທີ່ໄດ້ຮັບອິດທິພົນ
RP	Resettlement Plan / ແຜນຈັດສັນຍົກຍ້າຍ
PRC	Provincial Resettlement Committee / ຄະນະກຳມະການຈັດສັນຍົກຍ້າຍແຂວງ
RPF	<del>Resettlement Policy Framework</del> ຊຳ
RoI	Region of Influence
SEP	Stakeholders Engagement Plan Plan / ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ
SHG	Self Help Groups / ກຸ່ມຜູ້ສ່ວນເຫຼືອຕົນເອງ
VD	Voluntary Donations / ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈ
VIT	Village Implementation Team / ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນບ້ານ
VMC	Village Mediation Committee / ຄະນະກຳມະການໄກ່ເກຍບ້ານ
VRS	Village Resettlement Sub-committees / ຄະນະກຳມະການແຜນຈັດສັນຍົກຍ້າຍຍ່ອຍຂັ້ນ ບ້ານ
WB	World Bank / ທະນາຄານໂລກ

## ຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ຄຳນິຍາມ

ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ບຸກຄົນ ແລະ ຄົວເຮືອນທັງໝົດຈາກບ້ານທີ່ສະໝັກໃຈສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງການ.

**ການຊົດເຊີຍ**

ການຊໍາລະເປັນເງິນສົດໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ມີຊັບສິນ ແລະ/ຫຼື ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ.

**ມື້ຕັດສິດຮັບການຊົດເຊີຍ**

ວັນທີ່ກ່ອນໜ້າມີການຄອບຄອງ ຫຼື ການນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການ ທີ່ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສ/ຜູ້ຊົມໃຊ້ ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການຈະຖືກຈັດເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ມື້ຕັດສິດຮັບການຊົດເຊີຍແມ່ນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຈັດສັນຍົກຍ້າຍ. ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວກໍານົດເອົາວັນຈົດທະບຽນ/ເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນຂອບເຂດໂຄງການ, ຫຼື ວັນທີ່ແຈ້ງການຕໍ່ສາທາລະນະກ່ຽວກັບວຽກງານໂຄງການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີການຍົກຍ້າຍ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນຂອບເຂດ ແລະ ຂະໜາດຂອງໂຄງການ. ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນໃນທະບຽນ ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ອາໄສຢູ່ໃນເຂດໂຄງການ, ບໍ່ມີຊັບສິນ ຫຼື ບໍ່ມີລາຍຮັບຈາກພື້ນທີ່ໂຄງການແມ່ນບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍ ແລະ ສິດທິອື່ນໆ.

**ບຸກຄົນ/ຄອບຄົວທີ່ດ້ອຍໂອກາດ**

ຫມາຍເຖິງບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບຈາກຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ ແລະ/ຫຼື ມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ຍ້ອນສະພາບທາງດ້ານ ອາຍຸ, ເພດ, ຄວາມພິການ, ສຸຂະພາບ, ເສດຖະກິດ ແລະ ຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ. ບຸກຄົນ/ກຸ່ມຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດແມ່ນມັກຈະຖືກຍົກເວັ້ນ ຫຼືບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລືທົ່ວໄປ ແລະ ອາດຈະຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອສະເພາະເພື່ອສິ່ງເສີມການເຂົ້າຮ່ວມຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນໂຄງການນີ້, ບຸກຄົນ/ກຸ່ມຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດແມ່ນໄດ້ກໍານົດເປັນຜູ້ທີ່ມີຄຸນລັກສະນະດັ່ງນີ້: i) ຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, (ii) ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີທີ່ດິນ/ເນື້ອທີ່ຜະລິດທີ່ຈຳກັດ, (iii) ແມ່ຍິງທີ່ເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວທີ່ອາໄສຄົນອື່ນ, (iv) ຢູ່ເຮືອນຂາດແຮງງານເພດຊາຍ (ເຊັ່ນ: ແຮງງານເຄື່ອນທີ່); (v) ການຫວ່າງງານ ຫຼືໂອກາດທາງເສດຖະກິດທີ່ຈຳກັດ; (vi) ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເປັນພະຍາດຊ້ຳເຮື້ອ ຫຼື ພິການ; (vii) ຜູ້ເຖົ້າທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມລຳພັງ; (viii) ຄູ່ຜົວເມຍຫນຸ່ມນ້ອຍທີ່ມີລູກ (ການແຕ່ງງານແຕ່ຍັງນ້ອຍ), (ix) ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເງື່ອນໄຂທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ (x) ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂຂ້າງເທິງ ແຕ່ໄດ້ຮັບການເຫັນດີຈາກຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນວ່າມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຕ້ອງການການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມອ່ອນແອຂອງພວກເຂົາ. ຄວາມອ່ອນແອຂອງບຸກຄົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມາຈາກຄວາມທຸກຍາກ ຫຼື ຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ.

**ເຈດຈຳນົງອິດສະຫຼະ**

ໝາຍເຖິງເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ/ຫຼື ຜູ້ສູນເສຍຊັບສິນອື່ນໆ ສາມາດປະຕິເສດຂໍ້ສະເໜີທີ່ຈະສະລະທີ່ດິນຂອງເຂົາໄດ້ ຍົກຕົວຢ່າງ ທີ່ມີທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ສໍາລັບໂຄງການ (ເຊັ່ນ: ການປ່ຽນແລວທໍ່ນໍ້າ ຖ້າເຈົ້າຂອງທີ່ດິນປະຕິເສດການເຂົ້າເຖິງຊັບສິນຂອງພວກເຂົາ) ຫຼືບ່ອນທີ່ບໍ່ມີທາງເລືອກ, ການບໍລິຈາກແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າຂອງ (ເຊັ່ນ: ໂຄງການລົງທຶນຊຸມຊົນທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດແກ່ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນທີ່ຈະບໍລິຈາກ (ເບິ່ງການບໍລິຈາກໂດຍສະຫມັກໃຈ)

**ການຟື້ນຟູລາຍຮັບ**

ໝາຍເຖິງການສ້າງແຫຼ່ງລາຍຮັບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຄົນສູ່ລະດັບກ່ອນມີໂຄງການ.

**ການເອົາທີ່ດິນ**

ຂະບວນການ ແລະ ວິທີການທີ່ຈະເອົາພື້ນທີ່ດິນມາໃຊ້ເພື່ອຈຸດປະສົງໂຄງການ ເຊິ່ງອາດຈະລວມເຖິງການຊື້, ການສະສົມຊັບສິນ ແລະ ການໄດ້ສິດໃນການເຂົ້າເຖິງ, ເຊັ່ນ: ຄວາມສະດວກ ຫຼື ສິດທິໃນທາງ. ການເອົາພື້ນທີ່ດິນອາດລວມເຖິງ: (a) ການໄດ້ມາຂອງທີ່ດິນທີ່ຍັງບໍ່ມີຜູ້ຄອບຄອງ ຫຼື ດິນບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ຫຼືບໍ່ວ່າຈະເປັນຜູ້ຖືຄອງທີ່ດິນເພື່ອຫາລາຍຮັບ ຫຼື ທີ່ຢູ່ອາໄສ; (b) ການຢຶດຄືນທີ່ດິນສາທາລະນະທີ່ນຳໃຊ້ ຫຼື ຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ຄົວເຮືອນ; ແລະ (c) ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ດິນຖືກຈົມຢູ່ໃຕ້ນ້ຳ ຫຼື ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ ຫຼື ເຂົ້າເຖິງໄດ້. ທີ່ດິນລວມເຖິງສິ່ງຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຫຼືຕິດຢູ່ເທິງດິນແບບຖາວອນ, ເຊັ່ນ: ພືດ, ອາຄານ ແລະການປັບປຸງອື່ນໆ ລວມທັງ ແຫຼ່ງນ້ຳນອນມັນຍັງລວມເຖິງບຸກຄົນທີ່ ບໍ່ໄດ້ສະໝັກໃຈໃນການສູນເສຍສິດການຄອບຄອງ, ການນຳໃຊ້ ຫຼືການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ທີ່ມີຜົນຈາກໂຄງການ. ການເອົາພື້ນທີ່ດິນສາມາດນຳໄປສູ່ຜົນກະທົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງການສູນເສຍບາງສ່ວນຂອງທາງເຂົ້າທີ່ຢູ່ອາໄສ ຫຼືຊັບສິນຄົງທີ່ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຮົ່ວ, ນ້ຳສ້າງ, ສານພະພຸມ, ໂຄງສ້າງອື່ນໆ ຫຼືການປັບປຸງທີ່ຕິດພັນກັບທີ່ດິນ.

**ຄົວເຮືອນທຸກຍາກ**

ຄົວເຮືອນທີ່ດຳລົງຊີວິດຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງສ້າງຕັ້ງໂດຍລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຫຼື ອ້າງອີງເຖິງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍທະນາຄານໂລກ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນປີ 2019 (ເຊິ່ງແມ່ນ 280.910 ກີບຕໍ່ເດືອນຕໍ່ຄົນ). ຖ້າຫາກວ່າຫຼັງຈາກຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບໂຄງການ, ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດຫລ້າສຸດທີ່ສ້າງຕັ້ງໂດຍ WB ຄວນຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້.

**ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ**

ແມ່ນຜູ້ທີ່ (a) ມີສິດຕາມກົດໝາຍຢ່າງເປັນທາງການໃນທີ່ດິນ ຫຼື ຊັບສິນ; (b) ບໍ່ມີສິດທາງດ້ານກົດໝາຍຢ່າງເປັນທາງການໃນທີ່ດິນ ຫຼືຊັບສິນ ແຕ່ວ່າມີການອ້າງສິດທີ່ດິນ ຫຼືຊັບສິນທີ່ຮັບຮູ້ ຫຼືຮັບຮູ້ໄດ້ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ; ຫຼື (c) ບໍ່ມີສິດທາງດ້ານກົດໝາຍ ຫຼືວ່າຮັບຮູ້ໄດ້ ຫຼືອ້າງເອົາທີ່ດິນ ຫຼືຊັບສິນທີ່ເຂົາເຈົ້າຄອບຄອງ ຫຼືນຳໃຊ້. ຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບອາດຈະປະກອບມີບຸກຄົນ, ຄົວເຮືອນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ບໍລິສັດ ຫຼືສະຖາບັນເອກະຊົນ ທີ່ມີໃນບັນຊີຂອງການປ່ຽນແປງທີ່ເປັນຜົນມາຈາກໂຄງການ ເຊິ່ງຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ (i) ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ; (ii) ສິດ, ໃບຕາດິນ, ຫຼືຜົນປະໂຫຍດໃນເຮືອນ/ທີ່ດິນ (ລວມທັງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ການຄ້າ, ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ສວນປູກຝັງ, ທົ່ງຫຍ້າ ແລະ / ການຈັດສັນດິນ), ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ໜອງປາ, ພື້ນທີ່ຫາປາຊຸມຊົນ, ພືດປະຈຳປີຫຼືຕາມລະດູການ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ຊັບສິນຄົງທີ່ ແລະເຄື່ອນທີ່ ແລະອື່ນໆ ທີ່ຫາມາໄດ້ ຖືກຈຳກັດ ຫຼື ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບ ທັງໝົດ ຫຼືບາງສ່ວນ ແບບຖາວອນ ຫຼື ຊົ່ວຄາວ; ແລະ/ຫຼື (iii) ທຸລະກິດ, ອາຊີບ, ສະຖານທີ່ເຮັດ

ວຽກ ຫຼືທີ່ຢູ່ອາໄສ ຫຼືທີ່ຢູ່ອາໄສໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແບບຖາວອນ ຫຼືຊົ່ວຄາວ ມີການ ຍົກຍ້າຍ ຫຼືບໍ່ມີການຍົກຍ້າຍ.

**ການຟື້ນຟູ**

ໝາຍເຖິງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງຍ້ອນການສູນເສຍຊັບສິນຜະລິດຕະພັນ, ລາຍຮັບ, ການຈ້າງງານ ຫຼື ແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ ເພື່ອເສີມການຊໍາລະມູນຄ່າຊົດເຊີຍຕໍ່ຊັບສິນເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍຢ່າງຕໍ່າ ຕ້ອງຟື້ນຟູມາດຕະຖານ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຊີວິດຢ່າງຄົບຖ້ວນ. ການຊົດເຊີຍຊັບສິນພ່ຽງຢ່າງດຽວອາດຈະບໍ່ພຽງພໍເພື່ອບັນລຸການຟື້ນຟູຢ່າງເຕັມທີ່.

**ມູນຄ່າປ່ຽນແທນ**

ວິທີການປະເມີນມູນຄ່າຊົດເຊີຍ ທີ່ພຽງພໍເພື່ອທົດແທນຕໍ່ຊັບສິນທີ່ຖືກກະທົບ ບວກກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເຮັດທຸລະກຳທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການທົດແທນຊັບສິນ. ສຳລັບບ່ອນທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວທາງຕະຫຼາດ ການຈ່າຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນແມ່ນອີງຕາມມູນຄ່າທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍຜ່ານການປະເມີນມູນຄ່າອະສັງຫາລິມະສັບ ບວກກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເຮັດທຸລະກຳອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຖ້າບໍ່ມີການເຄື່ອນໄຫວການຕະຫຼາດ ການຈ່າຍທົດແທນຄົນອາດຈະຖືກກຳນົດໂດຍຜ່ານທາງເລືອກ ເຊັ່ນ: ການຄິດໄລ່ມູນຄ່າຜົນຜະລິດໃນຕອນດິນຫຼືຊັບສິນທີ່ມີຜົນຜະລິດ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຫັກຄ່າຄ່າຫຼຸດຊ້ຽນຂອງວັດສະດຸ ແລະແຮງງານສຳລັບສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼືຊັບສິນຄົງທີ່ ບວກກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນທຸລະກຳອື່ນໆ. ໃນທຸກກໍລະນີທີ່ການຍົກຍ້າຍທາງດ້ານກາຍຍະພາບເຮັດໃຫ້ການສູນເສຍທີ່ພັກອາໄສ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປ່ຽນແທນຢ່າງໜ້ອຍຈະຕ້ອງພຽງພໍເພື່ອໃຫ້ສາມາດຊື້ຫຼືການກໍ່ສ້າງທີ່ພັກອາໄສທີ່ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານຂອງຊຸມຊົນທັງຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ. ວິທີການປະເມີນມູນຄ່າການຈ່າຍປ່ຽນແທນຄວນບັນທຶກໄວ້ເປັນເອກະສານ ແລະ ຄວນເອົາເຂົ້າໃນແຜນການຈັດສັນຍົກຍ້າຍ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເຮັດທຸລະກຳລວມມີຄ່າບໍລິການບໍລິຫານ, ຄ່າລົງທະບຽນ ຫຼືຄ່າທຳນຽມການຂຶ້ນທະບຽນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆທີ່ຄ້າຍຄືກັນທີ່ສະເໜີໂດຍຜູ້ຖືກກະທົບ. ເພື່ອຮັບປະກັນການຊົດເຊີຍໃນມູນຄ່າປ່ຽນແທນ, ລາຄາຫົວໜ່ວຍຊົດເຊີຍ ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງໃນຂົງເຂດໂຄງການທີ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງຫຼືໄລຍະເວລາລະຫວ່າງການຄິດໄລ່ອັດຕາຄ່າຊົດເຊີຍແລະການຈ່າຍຊົດເຊີຍໃຊ້ເວລາດົນ.

**ການສຳຫຼວດມູນຄ່າປ່ຽນແທນ**

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງການສຳຫຼວດມູນຄ່າປ່ຽນແທນແມ່ນເພື່ອກຳນົດອັດຕາຄ່າຊົດເຊີຍສຳລັບຊັບສິນທີ່ຖືກກະທົບໂດຍອີງໃສ່ບັນທຶກການເຮັດທຸລະກຳຕົວຈິງຂອງພື້ນທີ່ທີ່ຖືກກະທົບ, ໂຄງສ້າງຕົ້ນຕໍ ຫຼືໂຄງສ້າງສຳຮອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຊັບສິນຄົງທີ່ອື່ນໆ. ການສຶກສານີ້ຄວນຈະດຳເນີນການໂດຍຜູ້ປະເມີນເອກະລາດ. ອີງຕາມຜົນຂອງການສຳຫຼວດ, ຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ສຳລັບການສູນເສຍຊັບສິນໃດໜຶ່ງ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຍ່ອຍ (ຕາມລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດໃນປັດຈຸບັນ) ການສຳຫຼວດມູນຄ່າປ່ຽນແທນຈະຖືກດຳເນີນໃນລະຫວ່າງການປະເມີນຜົນກະທົບ.

**ລາຄາຫົວໜ່ວຍສໍາລັບທີ່ດິນ**

ທີ່ດິນຂອງເອກະຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສ່ວນຫຼາຍຈະຕົກຢູ່ໃນປະເພດທີ່ດິນຢູ່ອາໄສ, ດິນກະສິກໍາ ຫຼືດິນສໍາລັບການຄ້າຂາຍ. ວິທີການທີ່ຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອັດຕາຊື້-ຂາຍໃນທ້ອງຕະຫຼາດແມ່ນລວມທັງຂໍ້ມູນການຊື້ຂາຍໃນປະຈຸບັນ ຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການຫຼືພື້ນທີ່ໃກ້ຄຽງກັບໂຄງການຍ່ອຍ. ວິທີການເກັບກໍາຂໍ້ມູນປະກອບມີການສໍາພາດໂດຍກົງກັບ (i) ຕົວແທນອະສັງຫາລິມະສັບໃນຂົງເຂດ; (ii) ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນຢູ່ພື້ນທີ່ໂຄງການຫຼືພື້ນທີ່ໃກ້ກັບໂຄງການຍ່ອຍ ທັງຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ; ແລະ (iii) ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຢູ່ພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການ ຫຼື ອ້ອມພື້ນທີ່ໂຄງການຍ່ອຍ. ລາຄາຫົວໜ່ວຍຊົດເຊີຍທີ່ດິນຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຫັນດີຈາກເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ, ໂຄງສ້າງ ແລະຊັບສິນຄົງທີ່ອື່ນໆ ໄດ້ຮັບການສະໜອງທີ່ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຜົນຂອງການສໍາຫຼວດມູນຄ່າປ່ຽນແທນ.

**ລາຄາຫົວໜ່ວຍສໍາລັບສິ່ງປຸກສ້າງ**

ເຮືອນ/ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ກຸ່ມໃຫຍ່ຄື: ເຮືອນ/ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນໆ. ວິທີການທີ່ໃຊ້ໃນການຄິດໄລ່ມູນຄ່າຂອງເຮືອນ/ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປະກອບມີການສໍາຫຼວດປະລິມານແລະການວັດແທກລາຍລະອຽດຂອງພາກສ່ວນອົງປະກອບຂອງແຕ່ລະໂຄງສ້າງແລະການກຳນົດມູນຄ່າຕາມລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດ ຂອງເຮືອນ/ທີ່ຢູ່ອາໄສ. ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນໆເຊັ່ນ: ນໍ້າສ້າງ, ຮົ້ວ ແລະ ຊັບສິນທາງວັດທະນະທຳເຊັ່ນ: ພະພຸດທະຮູບ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍໃນລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດຂອງແຕ່ລະປະເພດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນຈະໄດ້ຮັບລາຄາຫົວໜ່ວຍຊົດເຊີຍສະເພາະຂອງໂຄງສ້າງ.

**ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈ**

ການປະກອບສ່ວນທີ່ດິນແບບສະໝັກໃຈ ໂດຍອີງໃສ່ ESS5 ຖືວ່າເປັນການມອບຊັບສິນໂດຍເຈົ້າຂອງຊັບສິນ ຜູ້ທີ່: (a) ໄດ້ຮັບການແຈ້ງເຫມາະສົມ ແລະ (b) ສາມາດນໍາໃຊ້ເຈດຕະນາແບບອິດສະລະ ໃນນັ້ນເຈົ້າຂອງຊັບສິນສາມາດປະຕິເສດການປະກອບສ່ວນໄດ້. ມີການປະກອບສ່ວນທີ່ດິນແບບສະໝັກໃຈຫາກປະຊາຊົນ ເຕັມໃຈທີ່ຈະປະກອບສ່ວນໃດຫນຶ່ງຂອງຕອນດິນຂອງເຂົາເຈົ້າສໍາລັບ ໂຄງການໂດຍບໍ່ມີການຊົດເຊີຍ ຫຼືຫຼຸດມູນຄ່າການຊົດເຊີຍ. ຜູ້ທີ່ປະກອບສ່ວນທີ່ດິນແບບສະໝັກໃຈອາດຈະໄດ້ຮັບການຕອບແທນທີ່ເປັນເງິນ ຫຼືບໍ່ເປັນເງິນ ຫຼືການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ ຈາກ ໂຄງການຫຼືຈາກສະມາຊິກໃນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ. ທັງສອງຮູບແບບນີ້ຈັດເປັນການປະກອບສ່ວນທີ່ດິນແບບສະໝັກໃຈ ເນື່ອງຈາກວ່າການໂອນຊັບສິນເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ມີການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃນມູນຄ່າປ່ຽນແທນ.

**ບຸກຄົນ/ຄອບຄົວດ້ອຍໂອກາດ**

ບຸກຄົນ/ຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດສໍາລັບໂຄງການນີ້ແມ່ນໄດ້ກຳນົດວ່າເປັນຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ກັບເສັ້ນລະດັບຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ລວມມີ: 1) ຜູ້ໃກ້ຈະທຸກຍາກ ແລະ 2) ຜູ້ທີ່ມີລາຍຮັບສູງກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກພຽງນ້ອຍດຽວ. ຄົນທີ່ມາຈາກກຸ່ມຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ (ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນໂຄງການນີ້) ຖືວ່າເປັນກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ (ເບິ່ງຄຳນິຍາມຂອງບຸກຄົນ/ກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ). ສໍາລັບ ສປປ ລາວ

ທາງ WB ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຄຳນິຍາມສຳລັບຄົນທຸກໃກ້ຈະຍາກ ວ່າເປັນຜູ້ທີ່ບໍລິໂພກຕໍ່ຫົວ  
ຄົນໃນແຕ່ລະວັນ ຢູ່ລະຫວ່າງ 1,5 ເທົ່າຂອງເສັ້ນແບ່ງຄວາມທຸກຍາກ.



## ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້

ກອບນະໂຍບາຍການຈັດສັນຍົກຍ້າຍ (RPF) ນີ້ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຂອງ RPF ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ການສະໜອງທຶນເພີ່ມເຕີມ ຂອງ PRF III. ຫຼັກການດັ່ງກ່າວປະຈຸບັນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ພາຍໃຕ້ PRF III-AF ແລະ ຈະສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ພາຍໃຕ້ໂຄງການ CLEAR ໂດຍມີການປັບປຸງບາງຢ່າງເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບການນຳໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ. ນອກຈາກນັ້ນມັນຍັງຖືກພັດທະນາໂດຍອີງໃສ່ກອບນິຕິກຳສະບັບປັບປຸງໃໝ່ເຊັ່ນ: ກອບວຽກງານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງທະນາຄານໂລກ (ESF), ໂດຍສະເພາະມາດຕະຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມມາດຖານທີ 5: ການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ຂໍ້ຈຳກັດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ (ESS5) ແລະ ບັນດາລະບຽບ ກົດໝາຍຕ່າງໆຂອງຊາດ ເຊິ່ງໄດ້ພັດທະນາເຂົ້າໃນເອກະສານສຳລັບໂຄງການ PRF II ແລະ III, III-AF ເຊັ່ນດຽວກັນກັບດຳລັດຂອງລັດຖະບານເລກທີ 84 ວ່າດ້ວຍການຊົດເຊີຍແລະການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ຈາກໂຄງການພັດທະນາ ສະບັບປັບປຸງ 2019 ເຊິ່ງເປັນຂໍ້ກຳນົດທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຊັດເຈນຍິ່ງຂຶ້ນ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຍັງໃຫ້ຄຳແນະນຳສຳລັບທີ່ມາຂອງການຄອບຄອງທີ່ດິນຫຼືຊັບສິນອື່ນໆ (ລວມທັງຂໍ້ຈຳກັດໃນການນຳໃຊ້ຊັບສິນ) ທີ່ເກີດຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຍ່ອຍ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈ ຫຼືການຊົດເຊີຍໂດຍຊຸມຊົນ. ກຳນົດຫຼັກການ ແລະ ຂັ້ນຕອນການຕິດຕາມເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພື້ນຟູຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຍ່ອຍ. ສະນັ້ນ RPF ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ເອົາຊັບສິນໂດຍຜ່ານສອງວິທີ: ການບໍລິຈາກແບບສະໝັກໃຈ ແລະ ການຊົດເຊີຍຜົນກະທົບດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ESS5 ໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ຄຳແນະນຳ ທີ 4, ຈຸດທີ 11, 12 ແລະ 13 ແລະ ESS5 ຍັງລະບຸວ່າການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກ WB ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມກິດຈະກຳຂອງໂຄງການຍ່ອຍ.

### ຈຸດປະສົງຂອງ RPF

ຈຸດປະສົງຂອງ RPF ແມ່ນເພື່ອ (i) ຫຼີກລ້ຽງການຈັດສັນຍົກຍ້າຍແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ ຫຼື ຖ້າຫຼືກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ກໍ່ຫຼຸດຜ່ອນການຈັດສັນຍົກຍ້າຍແບບບໍ່ສະໝັກໃຈໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ໂດຍການສຳຫຼວດທາງເລືອກໃນການອອກແບບໂຄງການ; (ii) ຫຼີກລ່ຽງການບົບບັງຄັບ ແລະ (iii) ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້ ທີ່ມີຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ຈາກການຊື້ທີ່ດິນ ຫຼື ຂໍ້ຈຳກັດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດ້ວຍການ (ກ) ສະໜອງການຊົດເຊີຍ ສຳລັບການສູນເສຍຊັບສິນໃຫ້ທັນເວລາ ແລະ (ຂ) ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກຍົກຍ້າຍແມ່ນຕ້ອງມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ຫຼືຢ່າງນ້ອຍທໍ່ເກົ່າທຽບໃສ່ລະດັບກ່ອນການຍົກຍ້າຍ ຫຼື ໃນລະດັບທີ່ພື້ນເດັ່ນກ່ອນການເລີ່ມຕົ້ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ກອບ RPF ນີ້ໃຊ້ກັບທຸກໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການຍ່ອຍພາຍໃຕ້ CLEAR. ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາໂຄງການທີ່ສະເໜີມານັ້ນໄດ້ຮັບການກວດກາ ແລະ ຈັດປະເພດຄວາມສ່ຽງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ພຽງພໍ ໃນການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ. ບ່ອນທີ່ຜົນກະທົບ ແລະ/ຫຼື ມີຄວາມສ່ຽງເກີດຜົນກະທົບ ໄດ້ມີການວິເຄາະ ແລະ ປະເມີນວ່າບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ວາງແຜນເພື່ອກຳນົດມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນທີ່ ເໝາະສົມ ແລະ ພັດທະນາຢ່າງເໝາະສົມພາຍໃຕ້ ARP ເພື່ອຊົດເຊີຍຜົນກະທົບທີ່ຍັງເຫຼືອຢ່າງພຽງພໍ ຕາມຂອບກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ESF5 ຂອງທະນາຄານໂລກ.

## ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ

ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການຄາດວ່າຈະມີການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂະໜາດນ້ອຍ ເຊິ່ງປະກອບມີ (i) ເສັ້ນທາງຂອງບ້ານທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປຸງໜ້າທາງ, ເສັ້ນທາງ ແລະ ຂົວຂະໜາດນ້ອຍ; (ii) ນ້ຳຕົ້ມ ແລະ ຊົນລະປະທານ; (iii) ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຂອງບ້ານເພື່ອທຳການຜະລິດ (ເຊັ່ນ ເສັ້ນທາງທົ່ງນາ) ຫຼືການລ້ຽງສັດ (ເຊັ່ນ ຖັງເກັບນ້ຳ); (iv) ພື້ນທີ່ອົບແຫ້ງ ແລະ ບ່ອນເກັບມ້ຽນ; (v) ໂຮງງານປຸງແຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ; (vi) ການແກ້ໄຂພາຍໃນບ້ານເພື່ອການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດທີ່ດິກວ່າ ແລະ (vii) ການຮັກສາຕົ້ນໄມ້ (ເຊັ່ນ: ເຮັດຮົ່ວອ້ອມ) ຫຼືການປູກຕົ້ນໄມ້.

ການທົບທວນຄືນ ບັນດາບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະ ການປຶກສາຫາລືກັບທີມງານວິຊາການ PRF ໃນຂັ້ນສູນກາງ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການປຶກສາຫາລືໃນພາກສະໜາມ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງສ້າງພື້ນຖານ ແມ່ນມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບທາງບວກຫຼາຍ ແລະ ມີຜົນກະທົບດ້ານລົບໜ້ອຍທີ່ສຸດ.

ເນື່ອງຈາກວ່າໂຄງການຍ່ອຍສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນຕາມສະຖານທີ່ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ສະນັ້ນຄວາມຕ້ອງການນຳໃຊ້ດິນເພີ່ມເຕີມແບບຖາວອນ ແມ່ນບໍ່ມີ ຫຼືວ່າມີຈຳກັດທີ່ສຸດ. ໂດຍຜ່ານທາງເລືອກໃນການອອກແບບທາງດ້ານວິຊາການເຫັນວ່າມີພຽງສອງສາມຄົວເຮືອນເທົ່ານັ້ນທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນແບບຖາວອນໄດ້. ນອກຈາກນີ້ຂອບເຂດຂອງຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນໃນໂຄງການຍ່ອຍຈະກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນຊຸມຊົນແມ່ນມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເປັນດິນຂອງຊຸມຊົນເທົ່ານັ້ນ ເພາະວ່າມາດຖານຕໍ່ໄປນີ້ຖືກນຳໃຊ້ກັບທຸກໂຄງການຍ່ອຍກ່ຽວກັບພື້ນຖານໂຄງລ່າງ.

- ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການຍົກຍ້າຍຄົວເຮືອນໃດໆ;
- ຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດຕໍ່ໂຄງການຍ່ອຍໜຶ່ງຈະບໍ່ເກີນ 200 ຄົນ;
- ແຕ່ລະຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈະຕ້ອງບໍ່ສູນເສຍຫຼາຍກ່ວາ 10% ຂອງເນື້ອທີ່ຜະລິດທັງໝົດ;
- ບໍ່ມີທີ່ດິນເປັນຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ຊຸມຊົນເປົ້າໝາຍອື່ນໆ ຖືກກະທົບຢ່າງຖາວອນສຳລັບການກໍ່ສ້າງໂຄງການຍ່ອຍ.

## ຂອບເຂດການນຳໃຊ້

RPF ສະບັບນີ້ຖືກນຳໃຊ້ກັບທີ່ດິນທີ່ຖືກກະທົບແບບຊົ່ວຄາວ ຫຼືແບບຖາວອນ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍກົງ ໃນຂອບເຂດຂອງໂຄງການຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMF). RPF ຍັງຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການຕັດສິນໃຈ ຂອງ WB ແລະ ຕາມການຕົກລົງກັບລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ເປັນກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ESS1 ຂອງ WB (ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ). ສະນັ້ນ RPF ຈະຖືກນຳໃຊ້ກັບບັນດາກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຫຼືສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນຂອບເຂດທີ່ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ MAF ຕໍ່ກິດຈະກຳ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດັ່ງກ່າວ.

## ຫຼັກການຂອງ RPF

ໂຄງການຈະໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ມາດຕະການທຸກຢ່າງເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນ ໂດຍການວາງແຜນແບບຫຼາຍທາງເລືອກ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນສາທາລະນະ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ບ່ອນທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ ຈະພະຍາຍາມໃຫ້ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍທີ່ສຸດ ໂດຍຜ່ານມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ວິທີການກໍ່ສ້າງ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜົນກະທົບ

ຕໍ່ທີ່ດິນ, ຊັບສິນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າການມີຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍຢ່າງເຕັມສ່ວນ ສໍາລັບຊັບສິນ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

### **ສິດໃນການຮັບຄ່າຊົດເຊີຍ**

ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີ ເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ, ທຸລະກິດ, ພືດ ແລະອື່ນໆ... ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການຍ່ອຍ ກ່ອນວັນຕັດສິດຮັບການຊົດເຊີຍ ຈະໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍສໍາລັບຊັບສິນທີ່ຖືກກະທົບ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການສູນເສຍວິຖີ ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງສະຖານະພາບທາງດ້ານກົດໝາຍ ຂອງທີ່ດິນທີ່ຖືກກະທົບຂອງເຂົາເຈົ້າ. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຄອບຄອງທີ່ດິນໂຄງການຍ່ອຍ ຫຼັງຈາກວັນຕັດສິດຮັບການຊົດເຊີຍ ໄດ້ຖືກເປີດເຜີຍຕໍ່ສາທາລະນະ ຈະບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍຫຼືການຊ່ວຍເຫຼືອ.

ສະນັ້ນ RPF ຈຶ່ງອະນຸຍາດໃຫ້ເອົາຊັບສິນໂດຍຜ່ານສອງວິທີຄື: ການບໍລິຈາກໂດຍສະໝັກໃຈ ແລະ ການຊົດເຊີຍໃນ ມູນຄ່າປ່ຽນແທນຢ່າງເຕັມທີ່.

ບຸກຄົນ ແລະ/ຫຼື ຄອບຄົວທີ່ຖືກລະບຸວ່າເປັນບຸກຄົນຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ / ອະປະໂຫຍດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ RPF ສະບັບນີ້ ແລະ ໃນ SEP ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ PRF ສະບັບນີ້.

**ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈ :** ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມເວລາ ແລະ ຂະບວນການປຶກສາ ຫາລືແລ້ວ ສະມາຊິກຊຸມຊົນມີສິດປະກອບສ່ວນທີ່ດິນ ຫຼື ຊັບສິນອື່ນໆ ຂອງເຂົາເຈົ້າແຕ່ບໍ່ເກີນ 5% ຂອງຊັບ ສິນທັງໝົດທີ່ສູນເສຍໄປໂດຍປາສະຈາກການຊອກຫາ ຫຼື ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍໃນມູນຄ່າປ່ຽນແທນຢ່າງເຕັມ ສ່ວນ. ສິ່ງນີ້ຈະເປັນຖືກຮັບຮອງຫຼັງຈາກຄະນະຄຸ້ມຄອງໂຄງການໄດ້ວິເຄາະແລ້ວວ່າໂຄງການຍ່ອຍຈະເພີ່ມມູນ ຄ່າຂອງຊັບສິນທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ ຫຼື ສະໜອງຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງອື່ນໆໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈເປັນການກະທຳແບບຍິນຍອມເຫັນດີຢ່າງຈະແຈ້ງ. ຜູ້ອໍານວຍຄວາມ ສະດວກຂອງເມືອງຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈທີ່ເຮັດກັບຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບວ່າມີ ຄວາມເຂົ້າໃຈຈະແຈ້ງ ແລະ ຮັບຮູ້ວ່າມີທາງເລືອກອື່ນອີກ (ລວມທັງການຊົດເຊີຍ) ແລະ ໄດ້ຮັບໂດຍບໍ່ມີ ການບີບບັງຄັບນາບຄູ່. ນອກຈາກນັ້ນ ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ພຽງແຕ່ໃນ ກໍລະນີທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງຈາກໂຄງການຍ່ອຍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບ ແລະ ຕ້ອງພາຍຫຼັງທີ່ທາງທະນາຄານໂລກໄດ້ທົບທວນ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ດຳເນີນການ. ຂໍ້ສະເໜີ ລວມເຖິງ ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈຈະບໍ່ຖືກ ຍິນສະເໜີເພື່ອກໍ່ອະນຸມັດ ຖ້າຫາກວ່າມັນຈະມີຜົນກະທົບຮ້າຍ ແຮງຕໍ່ລາຍຮັບ ຫຼື ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້ (ຂະໜາດຂອງທີ່ດິນທີ່ ປະກອບສ່ວນຕາມຄວາມສະໝັກໃຈບໍ່ຄວນເກີນ 5% ຂອງທີ່ດິນທັງໝົດ).

**ການຊົດເຊີຍໃນມູນຄ່າປ່ຽນແທນ:** ບັນດາຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍທາງດ້ານເສດຖະກິດທັງໝົດ ທີ່ສູນເສຍຊັບສິນ ຫຼື ການເຂົ້າເຖິງຊັບສິນ ມີສິດທີ່ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຊົດເຊີຍຜົນກະທົບຢ່າງເຕັມສ່ວນດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມເວລາກຳນົດເວລາ ແລະ ຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລືແບບມີ ສ່ວນຮ່ວມ ສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການທົດແທນການສູນເສຍຊັບສິນທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກບັນດາກິດຈະກຳຂອງໂຄງຍ່ອຍ ຂອງ CLEAR.

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ທາງໂຄງການຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມມືປະສິດທິພາບພຽງພໍ ເພື່ອຊ່ວຍຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ໂຄງການຍ່ອຍທີ່ສະເໜີ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະໃຫ້ທຸກການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ຖືກກະທົບ ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ໃນກໍລະນີບ່ອນທີ່ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂໃນການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກ ໃຈ. PRF ຈະປະຕິບັດຕາມ ESF5 ແລະ ດຳລັດ 84/ລບ ຢ່າງເຂັ້ມງວດເພື່ອແກ້ໄຂການສູນເສຍທີ່ດິນ/ຊັບສິນແບບບໍ່ສະໝັກໃຈໂດຍຜ່ານການຊົດເຊີຍດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ບໍ່ວ່າຈະເປັນເງິນສົດ ຫຼືສິ່ງຂອງທີ່ ຕ້ອງການເພື່ອທົດແທນທີ່ດິນ, ເຮືອນ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຫຼືຊັບສິນທີ່ດິນ (ພືດ, ຕົ້ນໄມ້) ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆ (ລາຍຮັບ) ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ/ໂຄງການຍ່ອຍ.

**ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ RPF**

**ການປຶກສາຫາລື:** RPF ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທຸກໂຄງການຍ່ອຍຕ້ອງດຳເນີນການປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ໂຄງການ/ຜູ້ທີ່ມີແນວໂນ້ມໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ດ້ວຍພາສາຊົນເຜົ່າທ້ອງຖິ່ນທີ່ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈຕາມເຊິ່ງໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ (SEP) ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສິດຂອງຕົນເອງ ວ່າຈະປະຕິເສດ, ປະກອບສ່ວນ ຫຼືໄດ້ຮັບສິດທິການຊົດເຊີຍຢ່າງເຕັມສ່ວນ ສຳລັບຊັບສິນຂອງພວກເຂົາທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຕາມທີ່ໄດ້ອະທິບາຍລາຍລະອຽດໄວ້ໃນສິດທິໃນການຮັບການຊົດເຊີຍ.

**ການສຳຫຼວດມູນຄ່າປ່ຽນແທນ (RCS):** ຖ້າມີເງື່ອນໄຂ PMU ຈະສົມທົບກັບທີ່ປຶກສາທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຄຸນວຸດທິໃນ ການດຳເນີນການສຳຫຼວດມູນຄ່າປ່ຽນແທນ (RCS). ຜົນໄດ້ຮັບຂອງ RCS ຈະໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນທີ່ມາ ຂອງລາຄາຫົວໜ່ວຍການຊົດເຊີຍ ສຳລັບຊັບສິນທີ່ສູນເສຍແຕ່ລະຢ່າງ. ອຳນາດການປຶກສາເມືອງຮັບຮອງລາຄາຫົວ ໜ່ວຍການຊົດເຊີຍ ແລະ ຈະນຳໃຊ້ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການຄິດໄລ່ການຊົດເຊີຍ.

**ການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈ:** ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມ ເວລາກຳນົດເວລາ ແລະ ຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລືແບບມີສ່ວນ ແລະ ຖ້າຫາກວ່າຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນຳໃຊ້ສິດ ຂອງຕົນໃນການປະກອບທີ່ດິນ ຫຼື ຊັບສິນອື່ນໆ, PMU ຈະກວດກາ ແລະ ຮັບຮອງໃຫ້ມີການປະກອບສ່ວນ ໄດ້ ສະເພາະໃນເງື່ອນໄຂດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເນື້ອທີ່ດິນທີ່ຈະປະກອບສ່ວນບໍ່ເກີນ 5% ຂອງເນື້ອທີ່ຄອບຄອງທັງໝົດ (ທັງທີ່ດິນຜະລິດ ແລະ ທີ່ດິນທີ່ຢູ່ອາໄສ) ຂອງ ບຸກຄົນ/ຄົວເຮືອນທີ່ຈະປະກອບສ່ວນ;
- ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດທັງໝົດຂອງຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ມີຫຼາຍກວ່າ 300 ຕາແມັດ.
- ທີ່ດິນ (ທີ່ມີຈຸດປະສົງປະກອບສ່ວນໃຫ້ໂຄງການຍ່ອຍ) ແມ່ນບໍ່ມີເຮືອນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼືຊັບສິນຄົງທີ່ອື່ນໆ;
- ປະຊາຊົນ/ ຜູ້ປະກອບສ່ວນຄວນເປັນເຈົ້າຂອງແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວໃນສ່ວນທີ່ດິນ ແລະ ບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງກົດໝາຍ
- ປະຊາຊົນຜູ້ປະກອບສ່ວນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມາຈາກກຸ່ມຄົນອ່ອນແອ/ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນໂຄງການ;
- ປະຊາຊົນຜູ້ປະກອບສ່ວນ ຕ້ອງເປັນຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງຈາກໂຄງການຍ່ອຍທີ່ວາງແຜນໄວ້;
- ຄົວເຮືອນທີ່ປະກອບສ່ວນ ແມ່ນບໍ່ຖືກຍົກຍ້າຍຈັດສັນ;
- ຜົນຈາກການປະກອບສ່ວນ, ຄອບຄົວທີ່ປະກອບສ່ວນ ຈະບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມລົ້ມເຫຼວ ແລະ ບຸລະນາການໃນ ຊີວິດ ການເປັນຢູ່ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຢ່າງນ້ອຍຕ້ອງຊຳເກົ່າຫຼື ດີກວ່າເກົ່າ.

PMU ຈະເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບທ້ອງຖານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ແລະ ທີມງານຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດບ້ານ ກ່ຽວກັບຂະບວນການ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງ VD ໂດຍອີງໃສ່ຄຳແນະນຳທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ PRF.

PMU ຈະຊ່ວຍໃນການຮ່າງບົດລາຍງານການປະກອບສ່ວນທີ່ດິນແບບສະໝັກໃຈ ແລະ ໝັ້ນໃຈວ່າຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດແມ່ນໄດ້ຮັບການແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ຽວກັບໂຄງການຍ່ອຍ ແລະ ສິດຂອງພວກເຂົາໃນການປະຕິເສດການປະກອບສ່ວນທີ່ດິນ ແລະ/ຫຼື ຊັບສິນອື່ນໆຂອງເຂົາເຈົ້າ.

**ການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບຫຍໍ້ (ARP):** ສໍາລັບໂຄງການຍ່ອຍທີ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນເຮັດໃຫ້ເກີດການສູນເສຍທີ່ດິນ/ຊັບສິນຢູ່ໃນດິນ, ທຸລະກິດ ຈະຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແຜນຈັດສັນຍົກຍ້າຍແບບຫຍໍ້ (ARP). ARP ຈະຕອບສະໜອງຕ້ອງການທັງໝົດພາຍໃຕ້ ESS5 ແລະ ດໍາລັດ 84/ລບ. ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງໂຄງການຂອງ PRF ຈະສົ່ງ ARP ໃຫ້ WB ເພື່ອທົບທວນ ແລະ ອະນຸມັດ ກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ARP. ການຊໍາລະຄ່າຊົດເຊີຍ ຕໍ່ຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດໂດຍອີງໃສ່ຕາຕະລາງການມອບສິດຈະຖືກມອບໃຫ້ທຸກຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມດໍາເນີນການກໍ່ສ້າງໂຄງການຍ່ອຍ.

**ການເປີດເຜີຍ RPF:** RPF ໄດ້ຖືກເປີດເຜີຍຕໍ່ສາທາລະນະໂດຍຜ່ານໂຄງການ ແລະ ເວັບໄຊທ໌ຂອງທະນາຄານໂລກ (WB). RPF ສະບັບເຕັມຈະເປັນສະບັບພາສາອັງກິດ ແລະ ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ຈະເປັນພາສາລາວ.

**ກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຮ້ອງທຸກ (GRM):** RPF ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໂຄງການຍ່ອຍທັງໝົດຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ/ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ກ່ຽວກັບເນື້ອໃນ ແລະ ຂະບວນການຂອງວິທີການຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບ່ອນທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນ VIT, DONRE ແລະ PIT ຈະຊ່ວຍຜູ້ທີ່ຖືກກະທົບໃນການດໍາເນີນຄໍາຮ້ອງທຸກໂດຍບໍ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ.

**ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ລາຍງານ RPF:** PRF ມີປະສິບການຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນຫາການຈັດສັນທີ່ດິນ, ການຊົດເຊີຍ, ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍ ແລະ ຈະສືບຕໍ່ຮັບຜິດຊອບລວມສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ CLEAR ແລະ ຕິດຕາມບັນດາກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ RPF ຕາມ ESF5 ແລະ ດໍາລັດ 84/ລບ. PRF ຈະດໍາເນີນການຕິດຕາມພາຍໃນ ທຸກໆ 6 ເດືອນ ເພື່ອພົບປະກັບໂອ້ລົມກັບຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໂດຍການອໍານວຍຄວາມສະດວກຈາກທີມງານວິສະວະກອນຂອງໂຄງການຍ່ອຍ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອຢັ້ງຢືນວ່າການປະກອບສ່ວນ ແລະ ການຊົດເຊີຍໄດ້ຖືກປະຕິບັດຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ອນໜ້ານີ້.